

N.F.S. Grundtvigs tale på Marielyst Højskole

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

4. november 1869

Sted

Marielyst Højskole

En Friskolelærer i Jylland har om Skole-Gjerningen stillet to Spørgsmaal til mig, som han vel tror selv at have besvaret rigtig, men er derved blevet uenig med nogle af sine bedste Venner og beder derfor mig besvare, saa han vist kan vide, om jeg er enig eller uenig med ham. Det første Spørgsmaal er, om ikke Fri-Skolen, som arbejder paa at vække og nære Folke-Livet, er væsenlig forskjellig fra Tvangs-Skolen, der arbejder paa at meddele og indskærpe en vis Bogkundskab. Det andet Spørgsmaal er, om ikke Udenadslæsningen paa Ramse af Troens Ord er at tage Guds Navn forfængelig.

Begge disse Spørgsmaal maa jeg efter min fulde Overbevisning besvare med Jo, men da jeg tror, at man kunde trænge til at have denne vigtige, men for det meste miskjendte Sandhed lyslevende for Øje, vil jeg prøve paa at fræmstille Folkelivets Oplysning, som er Folke-Skolens Øjemed, under Billedet af et Træ i Skoven, som staar vissent i Vintertiden, men som man stræber at opfriske i sin oprindelige Grøde.

Et saadant Træ svarer nemlig med sin Rod, sin Bul og sin Top i en Lignelse til vort Folkeliv i Oldtiden, i Middelalderen og Nyaarstiden, og ligesom det kun er ved Vaaren, det kan opfriskes og grønnes, saaledes er det kun ved en Vækkelse og Virkning af den oprindelige Livskraft, at vort forældede Folkeliv kan fornys, saa at naar man i Skolen kun lægger an paa at indprænte os Beskrivelsen af vore Forfædres og især af fremmede Folks Levnetsløb og Bedrifter, da kan Folkelivet ligesaa lidt vinde derved, som et Træ kan vinde nyt Liv ved at man opmaaler dets Rødders Udstrækning og dets Buls Omfang eller ved at kline visne Blade fast paa de nøgne Grene.

Forskjellen mellem vore Fri-Skoler og de gamle eller ny Tvangs-Skoler er da ingenlunde hverken Forskjellen mellem lidt mer eller mindre Umage og lidt mer

eller mindre Kundskab eller Lys og Mørke, men den er som Forskjellen mellem Liv og Død, der umulig kan forliges, men maa strides, hvor de mødes, til den ene falder og forsvinder.

Den fri Folke-Skole er da ogsaa kun blevet mulig ved Troen paa ham, der selv er Livet og har overvundet Døden for os, saa i Folke-Skolen oplyses det, hvad Kristendommen gjør for det timelige, ligesom det i Kirke-Skolen oplyses, hvad den gjør for Menneskets evige Liv. Det maa derfor ikke forundre os, at vi ligesaavel i Folke-Skolen som i Kirken har Dødbideriet imod os, og at vi derimod i Folke-Skolen kan have dem med os, som i Kirke-Skolen er stik imod os.

Kilde

Grundtvig, N.F.S. (1956). Taler paa Marielyst Højskole 1856-1871 (red. Steen Johansen). København. Nordisk Forlag. S. 103-104

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Højskolebevægelsen, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-til-elever-og-undervisere-ved-elevsamling-paa-marielyst-hoejskole-vinterskolens-aabning-1869>